

21 ЛЮТОГО — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

МОВА - ЯК МУЗИКА, МОЖЕ БУТИ
ЗАПИСАНА, ВІДТВОРЕНА ТА ПОЧУТА. ДО НЕЇ
НЕМОЖЛИВО ДОТОРКНУТИСЯ, АЛЕ ЇЇ
МОЖНА ВІДЧУТИ.

І ДАЛІ МИ ЗРОБИМО ЦЕ РАЗОМ, ЗА
ДОПОМОГОЮ КНИЖОК, ЩО Є У
ЦЕНТРАЛЬНІЙ НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА ім. О. О. ПОТЕБНИ

ПАМ'ЯТКИ
УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ
XVII ст.

Серія публіцистичної
та поематичної літератури

КИЇВ НАУКОВА ДУМКА 1985

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА ім. О. О. ПОТЕБНИ

ІОАНИКІЙ
ГАЛЯТОВСЬКИЙ

КЛЮЧ
РОЗУМІННЯ

Підготувала до видання
І. П. ЧЕРІГА

ОДИН ІЗ НАЙСТАРІШИХ
УКРАЇНСЬКИХ
РЕЛІГІЙНИХ ТЕКСТІВ

ГАЛЯТОВСЬКИЙ, ІОАНИКІЙ
(БЛ. 1620-1688). КЛЮЧ
РАЗУМІНІЯ / І.
ГАЛЯТОВСЬКИЙ. — ЛЬВІВ:
ДРУКАРНЯ М. СЛЪОЗКИ,
1665. — [6], 532 АРК.

УКРАЇНСЬКА МОВА БУЛА ОФІЦІЙНО
ВИЗНАНА ЛІТЕРАТУРНОЮ ПІСЛЯ
ВИДАННЯ "ЕНЕЇДИ" ІВАНА
КОТЛЯРЕВСЬКОГО.

ТОМУ ВЕЛИКОГО ПОЕТА
НАЗИВАЮТЬ
ЗАСНОВНИКОМ НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Юрій Рибчинський

Наша мова

*Мова, наша мова –
Мова кольорова,
В ній гроза травнева
Її тиша вчорова.
Мова, наша мова –
Літ линучих повість,
Вічно юна мудрість,
Єва наша освість.*

*Мова наша мова –
Мрійнику – жар-птиця,
Зрішнику – спокута,
Євразію – криниця,
А для мене, мово,
Ти мов синє море,
У якому тоне
І почало, і горо.*

*Мова, наша мова –
Лісня стовалоса,
Мною жріють весни,
Мною плаче осінь.
Мною жарять зими,
Мною кляче літо.
В ній криваві рити
Її сльози Давовіту.*

*А без тебе, мово,
Без зорна палова,
Єоняшник без сонця,
Без птахів діброва,
Ак вовонь у сори,
А носу в майбутнє
Неввасилу мову,
Єслово незабутнє.*

АКТИ ЖИТОМИРСЬКОГО ГРОДСЬКОГО УРЯДУ: 1590 Р.,
1635 Р. / НАН УКРАЇНИ, ІН-Т УКР. МОВИ (ТА ІН.);
ПІДГОТ. ДО ВИД. В. М. МОЙСІЄНКО ; [ВІДП. РЕД. В. В.
НІМЧУК]. – ЖИТОМИР: [Б.В.], 2004. – 249 С.

МУРОМЦЕВА, О. Г. З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ
МОВИ (ТЕКСТ) : ВИБРАНІ ПРАЦІ / О. Г. МУРОМЦЕВА ;
УПОРЯД. І. МУРОМЦЕВ ; ЗАГ. РЕД. А. НЕЛЮБИ. – ХАРКІВ :
СУЧАСНИЙ ДРУК, 2008. – 229 С.

пам'ятки української мови

АКТИ
ЖИТОМИРСЬКОГО
ГРОДСЬКОГО
УРЯДУ:

1590 рік + 1635 рік

Ольга Муромцева

З історії
української літературної
мови

Вибрані праці

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА : ПРАКТИКУМ ІЗ ПУНКТУАЦІЇ :
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК. / М.Г. ЯЦИМІРСЬКА. – 2-ГЕ ВИД.,
ВИПРАВЛЕНЕ І ДОП. – КИЇВ : ЗНАННЯ, 2009. – 264 С.**

Іван Багрянний

Відна мова

*Мово рідна! Калискова
Материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти, –
Тей, яка ж прекрасна Ти!*

*Перше слово – крик любови,
Сміх і радість намовляти –
Неповторне слово „Мати” –
Про життя найперше слово...*

*Друге слово – віми величний,
Брїя звитяз і клетит орїяї, –
Звук „Вітчизна” неповторний,
Ї простий, і предковїчний...*

*Третє, а третє слово – „Мила” –
Буря кроби, пісня рвїйна
Ї така, як пах любовткы,
Ї така, як мрїйка мрїйна...*

*Перейшов усі свїти я –
Є прекрасних мов багато,
Але першою, як Мати,
Серед мов одна лиш ти є.*

*Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти мовутня, рідна мово!
Мово – пісня калискова.
Мово – маторї уста.*

БІЛЬШЕ КНИЖОК У ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ
МОЖЕТЕ ЗНАЙТИ НА ESCRIPTORIUM:

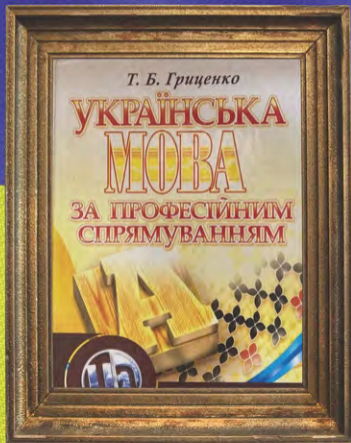
[HTTP://ESCRYPTORIUM.UNIVER.KHARKOV.UA/SIMPLE-SEARCH?
QUERY=%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%BD%D1%97%D0%BD%D1
%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9&SORT_BY=0&ORDER=DE
SC&PPP=10&ETAL=0&START=0](http://escriptorium.univer.kharkov.ua/simple-search?query=%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%BD%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9&sort_by=0&order=DESC&pp=10&etal=0&start=0)

ЧИМАЛО ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ З
«КОБЗАРЯ» ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ДОСІ
ПЕРЕКЛАДАЮТЬСЯ БІЛЬШЕ НІЖ НА
100 ІНОЗЕМНИХ МОВ

НАЙСТАРІШОЮ
УКРАЇНСЬКОЮ ПІСНЕЮ
ВВАЖАЮТЬ: "ДУНАЮ,
ДУНАЮ, ЧОМУ СМУТЕН
ТЕЧЕШ?"

В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ БАГАТО
ЗМЕНШУВАЛЬНИХ ФОРМ.
НАПРИКЛАД: РІКА — РІЧКА —
РІЧЕНЬКА

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ: НАВЧ. ПОСІБ. / Т. Б. ГРИЦЕНКО.
— К.: ЦЕНТР УЧБОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ, 2010. — 624 С.

ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. /
УКЛАДАЧІ Л.П. КОВРИГА,
Т.В. КОВАЛЬОВА, В.Д.
ПОНОМАРЕНКО. / ЗА РЕД.
ДОКТОРА ФІЛОЛОГІЧНИХ
НАУК, ПРОФ. В.С.
КАЛАШНИКА. — ХАРКІВ:
БЕЛКАР-КНИГА, 2005. —
800 С.

НАЗВИ ДИТИНЧАТ УСІХ
ТВАРИН Ё ІМЕННИКАМИ
СЕРЕДНЬОГО РОДУ:

КОШЕНЯ, ЛЕМУРИНЯ,
ЗЕБРИНЯ, БОРСУЧЕНЯ,
ОЛЕНЕНЯ.

СЛОВНИК АНТОНІМІВ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ / Л. М. ПОЛЮГА ; РЕД. Л. С.
ПАЛАМАРЧУК ; НАН УКРАЇНИ, ІН-Т
УКРАЇНОЗНАВ. ІМ. І. КРИП'ЯКЕВИЧА,
УКР. МОВ.-ІНФОРМ. ФОНД. СЛОВНИК
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ АНТОНІМІВ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ / В. С. КАЛАШНИК,
Ж. В. КОЛОЇЗ ; НАН УКРАЇНИ, ХАРКІВ.
НАЦ. УН-Т ІМ. В. Н. КАРАЗИНА, УКР.
МОВ.-ІНФОРМ. ФОНД. — КИЇВ: ДОВІРА,
2004. — 275, 284 С.

ТЛУМАЧНИЙ
СЛОВНИК
СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ

За ред. проф. В.С. Калашника

СЛОВНИК
АНТОНІМІВ
І ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
АНТОНІМІВ

УКРАЇНІ
СЛОВНИКИ

абв...

Д. Гринчишин
А. Капелюшний
О. Сербенська
З. Терлак

Словник-довідник
з культури
української
мови

УКРАЇНСЬКА МОВА МАЄ БІЛЯ
256 ТИСЯЧ СЛІВ

СЛОВНИК-ДОВІДНИК З КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ / Д. ГРИНЧИШИН, А. КАПЕЛЮШНИЙ, О.
СЕРБЕНСЬКА, З. ТЕРЛАК. — 3-ТЄ ВИД., ВИПР. —
КИЇВ: ЗНАННЯ, 2006. — 367 С.

Василь Дерій

Українська мова

*Мова моя, українська мова, -
Зовичорня думок джорала.
Я люблю тебе здалоно слово,
Що віками в новелі було.*

*Я люблю твої лавідні звуки
Та пісень життєдайний акорд.
Що пам'ять нам освітити луки
І десятки нападницьких орг.*

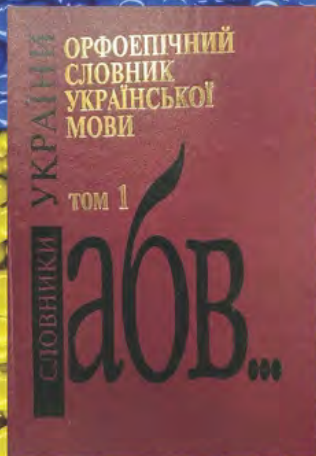
*То - синівськи пишуєсь тобою,
Забираюєсь роздму і сил.
І беру тебе, мова, як зброю
Із підніжжя козацьких мовил.*

*Твоєм словом звертаюєсь до світу.
Твою відність, як прапор, носу
Та зростаю до дум „Заповіту”,
Щоб пізнати і волич, й красу.*

БУКВА "П" Є НАЙУЖИВАНІШОЮ БУКВОЮ

ПРОТЕ БУКВА "Ф"
НАЙМЕНШ
ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ І
ВЖИВАЄТЬСЯ ГОЛОВНИМ
ЧИНОМ У ЗАПОЗИЧЕНИХ
СЛОВАХ

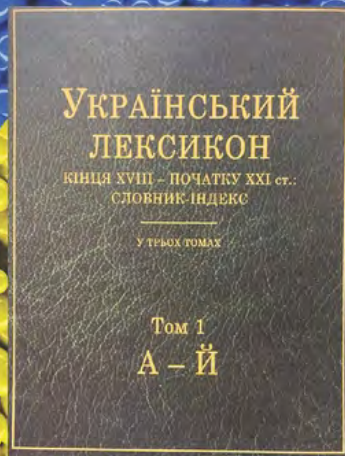
ОРФОЕПІЧНИЙ СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ: В 2Т. / УКЛА.: О-70 М.М.
ПЕЩАК ТА ІН. – К.: ДОВІРА, 2001. –
(СЛОВНИКИ УКРАЇНИ).
БЛИЗЬКО 140 000 СЛІВ. – 955 С.

СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В 11
ТОМАХ. ДОДАТКОВИЙ ТОМ: У 2-Х
КН. – КН.1 А-Л.– К.: ВИДАВНИЧИЙ
ДІМ ДМИТРА БУРАГО, 2017. –
LXVIII+556 С.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕКСИКОН КІНЦЯ
XVIII - ПОЧАТКУ ХХІ СТ.:
СЛОВНИК-ІНДЕКС: У 3-Х Т. –
Т.1.А-Й. – К.: ВИДАВНИЧИЙ ДІМ
ДМИТРА БУРАГО, 2017. –
XXXV+669 С.

ІВАН ЛУЧУК - СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ.
ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ
ПРО РІДНУ МОВУ.: ВИД. НАВЧАЛЬНА
КНИГА - БОГДАН, М. ТЕРНОПІЛЬ -
2009. - 896 С.

ЗОРІВЧАК Р.П. БОЛІТИ БОЛЕМ СЛОВА
НАШОГО...: ПОРАДИ МОВОЗНАВЦЯ. — 2-ГЕ
ВИД., ДОПРАЦ. І ДОПОВН. - ТЕРНОПІЛЬ:
МАНДРІВЕЦЬ, 2008. — 176 С.

СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ

Твори українських письменників
про рідну мову

Любов Забашта

Гідна мова

*Пролетіли роки, ніби білі лелеки
Від того озеречка, від моєї ріки,
І дитинство далеко, і юність далеко,
А вони все у небо летять з-під руки.*

*Білокрилі мої, ви лелеки, чи, може,
Мені суджені, мабуть, іще з поляшок
Мого серця вкраїнськово дикії рожі,
Що засіяли стільки життя сторінок?*

*Прийняла я дарунок від ноні — то мова,
Тільки скарбу ніколи не скласти ціни,
Мого серця вона осява барвінково,
Будьте вдячні мамусі, і дочки, й сини!*

*Будьте вдячні народові, бережіть теє слово,
Що вранилось віками у дитвах, в трудах,
Воно визріло вже і співа колиськово —
Синя птиця народу — на дуйних вітрах.*

Роксолана ЗОРІВЧАК

БОЛІТИ БОЛЕМ СЛОВА НАШОГО...

A Ukrainian tricolor flag (blue over yellow) is shown waving against a bright blue sky filled with white and grey clouds. The flag is the central focus, with its pole extending from the bottom right. On the far left, the corner of a building is visible, with a sign that reads "HOTEL".

**УКРАЇНСЬКА МОВА
НАРОДИЛАСЯ, ЖИВЕ І ЖИТИМЕ
ДАЛІ, ДОКИ ІСНУВАТИМЕ НАШ
НАРОД!**